

جَب كِنْتَاذَه سِي

١٢ دد

اَمَثَاكُ

مجرری ش : - امی

—

معارف نضارت جلیاہ سنک رختیہ طبع اولہ دی

استانبول

(میرن) مطبعہ سی -- باب عالی چادہ سنده نومبرو ۲۸

۱۲۹۶

صاحب کتبخانه : مهران

تکرار طبیعی دخی صاحب کتبخانه به عائد در .

افادهٔ مرام

—

بوندن اوچ درت سنه اول نشر اولنه رق، مظهر اولديغي توجه عمومي سايه سنده اون آي قدر وطن و امته واسطهٔ خدمت عاجزانهم اولان « صباح » عنواني كوچوچك بر غزته خاطر لردن چيقمامشدر ، دامول ايدر م .

بو غزته بي ، مستحق اولديغي درجه ده ، توجه عمومي به مظهر ايدن اسبابك بري و بلكه برنجيسي « شوندن بوندن » قسمي ايدى . حقيتهٔ ، بو عنوان آلنده كي مندرجاتي هم او قويا نلري اكلنديرر ، هم اخلاق مليه مزه خدمت ايدر ، هم ده چوق دفعه . آنجق مفصل وييقديريجي بر بتدله افاده اولنه پيله . جك - افكار وه مطالعاتي جامع بوتور ايدى .

« شوندن بوندن » عنواني آلنده بو عنوانه لايق اوله جق بعض معلومات و حوادث دخی درج

اولنیوردیسه ده ، اصل بو مندرجاتی رغبت عمومیه به
 مظهر ایدن حکمیات قبیانندن اولان فقره لوله لطائفه
 متعلق حکایات ایدی . بونلر اودرجه ده رغبت
 عامه به مظهر اولشیدی ، که بین الاحبا « شوندن
 بوندنجی » لقبیه تلقیبی ، و مؤخرأ ، « ترجهان شرق »
 غزته سنک وظیفهٔ تحریریه سنی در عهده ایتدیگمه ،
 بونک صحیفه لایینی ده « شوندن بوندن » دن خالی
 بر اقامت لغم ایچون ، هر طرفدن ابرام و تکلیف لر وقوعنی
 موجب اولدی .

بو وجهه له کنندی آرزومی خلقک آرزو سنه
 مطابق بوله رق ، آرزومی اجرا ایتکله برابر خلقک
 آرزو سنی استحصال ، و بو واسطه ایله اخلاق عمومی
 میه به ایفای خدمت ایتکله موفق اولدیغندن ، کنندی
 بختیار عد ایدیورم . آنجق - اخلاقه آچیق نصایح
 و مواعیظدن زیاده خدمتی مسلم اولان - بو کبی فقره -
 لک - حکم و اعتباری صباحدن اقشامه قدر سورن -
 بر غزته ده قلوب ، غائب اولسنی ار باب مطالعه
 تجویز ایتیه رک ، بونلرک جمعیه آریجه طبعنی هر بار

اخطار ایتکده اولدقلری کبی، نیت و آرزوی عاجزا-
نهمده بو مرکزده ایله بیهده ، وقت مساعده ایتمه -
مشیدی .

بو دفعه - ذاتاً دیدیکم غزته لک ایکی سنده ده رفیقیم
بولنش اولان - مهران افندینک « جب کتبخانه سی »
عنوانیه نشرینه مباشرت ایتدیکی رسائل عددلری
ایچنده دیگر بعض آثار جدیدهٔ عاجزانهم صره سنده
بونلرک دخی نشرینی مناسب کوره رک ، حکمیاتی
« امثال » ، و حکایات مضحکه بی « لطائف » نامیه
جمع و تألیف ایتکه قرار ویردم .

بو امثالی نهمده بولوب ، نصل او یلدوردیغی
مراق ایدن ذوات بولندیغی بیلدیگمدن ، دفع شبهه
ضمننده ، بو بابده ده برایکی سوز سویلیهیم :

بشقه سنک فکر و اثرینی کندی مالم عد ایتکی
هیج بر وقت اعتیاد ایتدیگم کبی ، بونده دخی بونی
قبول ، و بو امثالک جمله سی محصول فکر مدردیه ،
افتخار ایده مم . بونلری اویچ قسمه تقسیم ایده بیلیرم :
بر طاقی غرب و شرق حکما و ادباسنک اقوال

و افكارينيك ترجه لر يدر ، كه بونلردن بعضيسنده
 صاحبارينك انمى ذكر اولنش ايسه ده ، بعضيسنده .
 ده ذكر اولنمشدر ؛ بر طاقى غرب حكما و ادبا .
 سنك اقوالنه نظيره صورتيه و اخلاق مليه مزه
 تطبيقاً ترتيب اولنمشدر ؛ ديكر بر طاقى ده صرف
 فكر قاعرا نه مك محصوليدر ، كه بونلر مجموعنك
 نصفه قريب اولوب ، هله وقت و حالك احتياجنه
 مطابق اولانلرك اكثريسى بو قبيلدنلر .

بو امثالك تصنيفنده غزته لرده كى صره يه اعتبار
 اولنميه رق ، كليشى كوزل ط-ويپلانلش ، و رقلرله
 تفريق اولنهرق ، اوچ بيكه تقرب ايتمشدر .

بو اترك ، ماملز و جهله ، رغبت عموميه يه مظهريتى
 تقديرنده ، بوندن بويله دخى يكيدين بويله فقرات
 حكيميه ترتيب ايدهرك ، پيدرپى نشرينى وعد ايدر م .
 استانبول ٧ شعبان ١٢٩٦ ش . سامى

امثال

—

- ۱ بيوك حكمتلر قيصه سوزلرده بولنور .
- ۲ كلامك اك كوزلى ساده و قيصه اولوب ،
قولاي آكلاشيلان ، ومعناسى ايسه درين و دقيق
اولان كلامدر .
- ۳ انساني حيات ابدى ايله معمر ايدن اثرليدر .
- ۴ انسانته باشليجه بورجز : بيقمقسز ين
اوقومق ، اوشمكسز ين اوقومتقدر .
- ۵ بيوك آدم عموم انسانلره بر نظرله باقهرق ،
بيطرفانه حركت ايدن ، وعمومى دوشونن آدمدر .
كندى منافعنى دوشونن آدم عادى آدمدر .
- ۶ انسانيت و ظايفى آغر بر بوكدر ؛ عالمك ميل
ورغبتيله سوء اخلاق بر بيوك بتاقلقدر ؛ بويله بر
بتاقلقدن بويله آغير بر بوكى كناره چيقاره بيلمك

ایچون ، صاغه صوله باقیه رق ، طوغری یورومک
لازم کلیر .

۷ هنر و درایت صاته جفکه ، اونلری قزانمغه
چالیش .

۸ او یقوبی چوق سومه ، سنی آج براقیر ؛
کوزلرکی آج ، که آج قالمیه سک .

۹ انسانلر قاریبجه لردن درس آلملیدر : رئیسلری ،
ولیلری ، حکومتلری اولدیغی حالدده ، یازین متفقاً
چالیشه رق ، قیشین استراحت ایدهرک ، انسانلردن
چوق دهها ابی کچینیرلر .

۱۰ طوپراق انسانلری فراح فراح بسلیه بیلیر ؛
آنجق ثروتک چوغی بیهوده یره صرف اولندیغندن ،
انسانلرک چوغی آج قالیر .

۱۱ عالی حسناته ضبط ایتدیرمک ایچون ؛
سیئات ایله جدال ایتلییر .

۱۲ علم و هنر و حسن اخلاق کسب ایتمک سنک
الکده در ؛ ثروت و مسند قزانمق بشقه لرتنک النده ؛

الكده اولان شئي ترك ايدوبده ، بشقه لر ينه مرا -
جعت ايتك حياقت دكليدر ؟

۱۳ بر جمعيتك ، ثروتندن ، صنايعندن ، تجارتندن
اول ، اخلاقي دوشونمليدر ؛ چونكه حسن اخلاق
جمعيات بشريه نك اساسيدر .

۱۴ علم و فن هر سنده انساني مشغول ايدر ؛
چو جفلقده تحصيل اولنور ؛ كنجلكده عملياتي كو -
ريلور ؛ اختيارلقده تدريس اولنور .

۱۵ انسان كاملك قلمي دائما حزين اولور ،
يوزي هروقت كولر .

۱۶ انسان شرف و شان آرزوسنده بولنور ،
حيثيتسزلقدن قورقار ، بونكه برابر سوء حركاتدن
احتراز ايتمز ؛ بو ايسه رطوبتن قورقوبده ، باقلاغي
مسكن اتخاذا ايتكه بكرر .

۱۷ مآهوريتر نااهلر النده اولورسه ، عسكري
النده سلاح بولنمازسه ، زراعت ، صنعت ، تجارت
بضال قاليرسه ، ينه ملكه زوال كلز ؛ لکن آمرل

قانون و حقانیتہ رعایت ایتمزسه ، کوچک مأمورل اطام .
 عدن آیریلہرق ، آلدقلمری امری اجرا ایتمزلرسه ،
 اہالی اخلاق حسنہ بی ضایع ایدوب ، سوء اخلاقہ
 مبتلا اولورسه ، اوقت سلامتہ امید بوقدر .

۱۸ کتاب اوقومایان آدم کتابدہ اوقودیغی
 ہربرشیئہ اینانان آدمدن ایدر .

۱۹ ییوک آدملرک برایی قباحتنی طوتوب ،
 تعیبب ایتھیک ، چونسکہ الماس ، نہقدر اگری کسلس
 اولسہ ، اک کوزل شکلدہ کسلس بر عادی طاشدن
 قیمتلیدر .

۲۰ حیالہ کارک حیالہ لینه طوغریلقاہ مقابلہ ایدک ،
 چونسکہ ہرشی ضدیلہ دفع ایدیلیر .

۲۱ طبیعت انسانلری مساوات اوزرہ طوتار ؛
 تربیہ آیریر .

۲۲ چوق کولنک سوزی کیمسہ بی کولدیرہ مز .

۲۳ وقتی ابی ادارہ ایتلی ، چونسکہ عمر وقتدن

عبارتدر .

۲۴ استهزادن فناشی یوقدر ، چونکه فنا
آدملردن زباده ابي آدملری جرح ایدر .

۲۵ بدنه عارض اولان لکه لر صو ایله بیقانیر ؛
روحه عارض اولان لکه لر هیچ برشیله بیقانه ماز .

۲۶ بیوک آدملری سویشدیرن فضیلتدر ، عادی
آدملری ذوق واکلنجیه ، فنا آدملری چاقینلق
وجنایت .

۲۷ فیکرسز آدملره امتزاج ایتمک چوق فیکره
متوقفدر .

۲۸ صنعت فقره قارشى براستحکامدر .

۲۹ حدت اوزره برشی یاز ماملی ؛ چونکه ،
لسان ضربه سی قلیج ضربه سندن بتر اولدیغی حالده ،
قلم ضربه سنک نه اوله جغنی دوشونملى .

۳۰ ذهن بیهوده چالیشیر ، هیچ بروقت قلب
حسیاتنک بولدیغی درجه به تیشه مز .

۳۱ کلامک اک فصیحی اودر ، که نتیجه سی

برنجی جله سندن آکلاش لیر ، و مضمونی آرالغندن
مقصود مجسم صورتده تورینور .

۳۲ اوچ تقدیر ده غایت مقبول اوچ خصلت
واردر : فقر حالنده محتاجلره امداد ایتک ؛ حدت
اوزرنده طوغری بی سویلک ؛ مجازات یا خود انتقامه
مقتدر ایکن ، عفو ایتک .

۳۳ بر شیئی تبدیل خصوصنده زماندن زیاده
درایتلی کیسه یوقدر .

۳۴ بر نااهله مسند و اعتبار و یرمک بر کیسه
اینجی بی مزبله یه آتمغه بکزر .

۳۵ خلقه ایده ییله جکک الک آغیر هدیله طاتلی
سوزدر .

۳۶ بر طماه صود کیره دوشرسه قوروماز .

۳۷ فیلی قتل ایتدیرن دیشنک قیمتی ، صدفی صید
ایتدیرن ایچنده کی اینجیسی ، بلبللی اسارته قویان سسی
اولدیخی کبی ، انسانی ده اکثریا فلا کته دوشورن
کنیدی دکریدر .

- ۳۸ یارینکی کونه کوونمه ، کچینک نه طوغو -
ره جغنی بیازسک
- ۳۹ چین حکما سندن (لائو - چو) دیور که :
خلقی آکلایان عارف صاییلیر ، کندینی آکلایان
حقیقه عارفدر .
- ۴۰ اتحادسز نه افکار عمومیه ، نه قوت بولانه -
بیلیر .
- ۴۱ رهبری حکمت ، رفیقی حسن اخلاق او -
مدقجه ، حریت ایلری کیده من
- ۴۲ دلسزک دلی یانانجینک دلندن ایدر .
- ۴۳ لسان قلبک یانان شاهیدر . .
- ۴۴ تزیناتی اقتدارک مادوننده ایتملی .
- ۴۵ بدنه تمیرتک نصل لازم ایسه ، روحنده
معارف اوله لازمدر .
- ۴۶ ندامت حسن اخلاقک ایلاک بهاریدر .
- ۴۷ (منع - چو) دیور که : افکار و افعاللریله
عالی حیرنده برائش اولان حکیملر ، عالملر ، بیوک
آدملر بزم کی انسان دکلیدی ؟ نیچون اولره حیرت

واستغراب ايله باقميم ؟ اونلرك ياپديغنى يامغده
چاليشمغله بنده اونلركى اوله مازمىم ؟

۴۸ كدر ايله سوينجك حدى يوقدر . بر آدم
اوفق برمسندە كچديكيچون ، سوينجندن كنديسنه
نزول اصابت ايدە جك اولور ، صكره الكيوك مسندە
كچه مديكى اچون ، كدرندن تلف اولور .

۴۹ احبابك اك دكر سزى ، احبابى حقندە
ايشيتديكى برسوزدن طولابى ، محبتدن واز كچندر .

۵۰ ميخانه قپوسندە پك چوق احباب بولورسك ،
زندان قپوسندە هيچ بردانه !

۵۱ كندى كندىنى بكنن آدم كندىنى كيسديه
بكنديره مز .

۵۲ مر اجه جيلرك اك يترى مداهندر ؛ قار -
شيسند كينك آلدانديغنى كورنجه ، اقراض ايتديكى
مداهندهك يوزده بشيموز قاضنى آسه ، ينه قناعت ايتز ،
بيچاره بي صويمغه چاليشير .

۵۳ زنيكىڭ چوقوقت چاقتك مرورتد كرهسى
برينى طوتار .

۵۴ اداره ابله قوللانيلان آز ثروت اداره سز
خزينه لردن ابى برطوتار .

۵۵ زنيكىڭ عقلاينك خدمتكارى ، اجقك
افنديسيدر .

۵۶ عالمده بختبارلق شيشك شعله سمنه بكرر ؛
برثانيه پارلامسى برقاچ ساعت سوره جك بر فرطونه
كتيرر .

۵۷ ثروت ورفاهك چوققلغى امتلىرى سرخوش
ايدر .

۵۸ تصادف انسانى بخت وسعادت عربه سمنه
بينديره بيلير ؛ لىكن او عربه بى سورمكه مقتدر اوله ميان
با برندن اويناته ماز ، وياخود دوپرر .

۵۹ تعصبى ايجاب ايدن شى - عرضك ايجاد ،
قورقونك قبول ، چاقتك حفظ ايتديكى - برطاقم
مصالردر .

۶۰ زهرلك الكمهلكى مداهنده در .

۶۱ چين حكما سندن (منع - چو) ديور كه :
هتر ولياقت اربابنى سووب ده ، خقلرنده ، لايق
اولدقلى درجه ده ، رعايت ائمه مك ، كنديليرى
دعوت ايتدكن صكره ، قيوپى قيايوب ، قبول ائمه مكه
بكزر .

۶۲ تبيت حكماي مشهوره سندن (پاسكيا - پانديتا)
ديور كه : روزكار معاونت ايتدكجه ، بريوك اور -
مانى ياقه مازسك (يعنى وقت و تصادف مساعد
اولدقجه بيوك ايشاره تشبث ائمه ملي .)
۶۳ طوغريلقدن آيرلامغه قرار ويرمدكجه ، دو -
لت مأموريتنى آرزو ائمه :

۶۴ احبابك اچون قرداشكله بوزوشما ؛ چونكه
احبابلق زائل اولور ، قرداشلق باقيدر .
۶۵ سرخوشلر نومسرفلرله آرقداش اولما ؛
چونكه چوق كچمه دن ، اعانه كه محتاج اولورلر .
۶۶ باش آشاغى اولان كبريتك علوى دها

کسکین اولدیغی کبی ، بدبخت و فلاکتدیده اولان
فاضلاک فضیلتی دخی دهها زیاده عیان اولور .

۶۷ تفیض ایچون صداقت کوسـترنلر ، تفیض
بولدقن صکره ، صداقته حاجت کورمز لر .

۶۸ حب وطنه برشی عقاومت ایدهمز ، معجز
قیلندن بر قوتله هر شیئه غلبه ایدر .

۶۹ بر امتک اصلاحی خصوصنده تربیه نک ایتدیکی
خدمتی قانون هیچ بر وقت ایدهمز .

۷۰ بر دلیقانی بی ، علاقه سی اولدیغیچون ،
تعیب ایتک ، برخستدیی ، خسته اولدیغیچون ، تکدیر
ایتمکه بکزر .

۷۱ انتقامک اک طاتلیسی فنالغه قارشى ایلاک
ایتمکدر .

۷۲ جسم یورلورسه ، ذهن راحت ایدر .

۷۳ یری قازمغه صوچیقار .

۷۴ اک زیاده کار براقان تجارت سعیدر .

۷۵ علم اوزوندر ، عمر قیصه .

۷۶ کون قیصه در ، ایش اوزون .

۷۷ قور قانغك والدهسى نه اغلار ، نه كولر .

۷۸ وقت ، اپن اداره اولنورسه ، هر ايشى كورمكه
كفايت ايدر .

۷۹ زمان يواش يواش يورويه رك ، هر ايشى
كورور ، بيتيرر .

۸۰ عمر كك هر كوني ترجهٔ حال كك بر صحيفه -
سـيدر ؛ اپن يازمغه دقت ايتلى ؛ چونكه بر صحيفه
تكميل كتابى تلويث ايدر .

۸۱ مكدر اولان بر آدمك قارشيسنده كولك ،
صوؤق هواده برينك ائوابنى چيقاروب ، چيلاق
براقغه بگز .

۸۲ دار وقتده نه كيسه دن بورج آل ، نه كيسه به
بورج وير ؛ چونكه ، آليرسهك ، ويره مزسك ؛ ويرر -
سهك ، آلهمازسك .

۸۳ سويليه جكك سوزك طويلمامسنى استرميسك ؟
سويله ؛ يابه جغك ايشك كورلمه مسنى ايسترميسك ؟
ياعه .

۸۴ بيوك مقصدلره موفقيت سري كتم ايتمكله
حاصل اولور .

۸۵ فاسد اولان عالم باشي مجوهر برييلاندر .

۸۶ دلي ؛ لقردي سويلزسه ، عقلايدن فرق اولمازم .

۸۷ حكيم اولان آدم هر كسدن آدم درس آلمغه ،
برشي او كرنمكه چاليشير .

۸۸ سنكوت بعض دفعه هر كلامدن زياده
فصيدير .

۸۹ سريني صاقلايان حريتنی صاقلامش اولور .

۹۰ حق ايله قزانيلان آز برشي حقسز اوله رق
قزانيلان چوق ثروتدن ايدر .

۹۱ كوله نك نتيجه سي بيقدی ، اغلامه نك نمره سي
تسليدر .

۹۲ انسانك كوزلكي سويلديكي سوزك كوز -
لايكندن عبارتدر .

۹۳ غيور فقير ياغسز فتيله بكرز .

۹۴ اويومازدن يتاغكي حاضرلا .

- ۹۵ قارىشماش اپلاك عجله ايله آچماز .
- ۹۶ يوكى آغير اولانك آدىمى قيصه اولور .
- ۹۷ يوك آغيرلاشماقجه ، آلانده كينك زياده قنبورى چيقار .
- ۹۸ چين حكماسندن (شو - كينغ) ديور كه :
حكومت مأمورى يانده بولان آدم كنديسندن صكره
پك چوق وقت باقى قاله جق ايشلر تسويه سنه سعي
ايتلى .
- ۹۹ اصحاب حسنات ار باب سيئاته اسير اولغله
محكومدرلر .
- ۱۰۰ بختيارلق چوق وقت دوام ايتمز ، بدبخت
اولان آدم هنوز بختيارلق عالنه كله مش - والده سنك
قارنده - برچو جقدر ؛ بختيار اولان آدم ايسه جان
چكيشمكده براختياردر .
- ۱۰۱ انسان ، حر كاتنك جزاسنى كورمكجه ،
نادم اولماز .
- ۱۰۲ اداره دقت وانتظامدن تولد ايدر .